

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ: Προτάσεις για εξυγίανση του Συστήματος..

A. Καθιέρωση της αρχής "μία κύρια μία επικουρική ασφάλιση για την ίδια εργασία".

1. Πρόκειται για περιορισμό δικαιώματος συνταξιοδότησης όταν παρέχεται δικαίωμα για περισσότερες ασφάλισεις.
Ασφαλίζεται η εργασία και όχι η ιδιότητα (π.χ. έμμισθοι δικηγόροι, γιατροί, μηχανικοί θα έχουν μόνο μία κύρια και μία επικουρική ασφάλιση από την εργασία τους).
2. Εφαρμογή της αρχής για τους νεοεισερχόμενους στην ασφάλιση.
3. Πλεονεκτήματα:
 - Εξυγίανση του συστήματος.
 - Μακροπρόθεσμα, οικονομικό όφελος (μη δυνάμενο να υπολογισθεί).
Θα έχουμε όφελος, διότι οι συντάξεις που παρέχουν τα Ταμεία στηρίζονται και σε κοινωνικούς πόρους.
4. Μείονεκτήματα:
 - Οικονομικά προβλήματα σε ορισμένα Ταμεία.
Το γεγονός ότι μερικές κατηγορίες ασφ/νων θα υποχρεωθούν να επιλέξουν μία κυρία και μία επικουρική σύνταξη, θα έχει σαν συνέπεια να στερηθούν ορισμένα Ταμεία την είσοδο νέων ασφαλισμένων και επομένως την εισροή εισφορών, π.χ. το Ταμείο Νομικών, το ΤΣΑΥ και το ΤΣΜΕΔΕ είναι τα κυριότερα ταμεία που θα έχουν αυτό το πρόβλημα.
Από στοιχεία του ΤΣΑΥ φαίνεται ότι 2000 περίπου ασφ/νοι του, κάθε έτος καταλαμβάνουν θέσεις μισθωτών. Με βάση το στοιχείο αυτό υπολογίζουμε ότι το ΤΣΑΥ θα στερηθεί για μια 5ετία 1500 εκ.δρχ. σε σημερινές τιμές.

- Αισθητή διατάραξη της σχέσης συνταξιούχων/ασφαλισμένων, θα αντιμετωπίσουμε τεράστιες πιέσεις, και μάλιστα δίκαιες, για την απαλλαγή των Ταμείων από τους συνταξιούχους του κλάδου, που με την εφαρμογή της αρχής θα παύσουν να ασφαλίζονται στο συγκεκριμένο Ταμείο.
- Εκμετάλλευση από τους συνδικαλιστικούς φορείς διότι θίγεται ο κλάδος τους, αφού μελλοντικά αποδυναμώνονται τα προνόμια που έχουν αποκτήσει.

5. Οικονομικό όφελος:

θα είναι μεγάλο με την ολοκλήρωση της εφαρμογής της αρχής. Σήμερα δεν μπορούμε να το υπολογίσουμε διότι, δυστυχώς, δεν γνωρίζουμε τον αριθμό των ασφ/νων που παίρνουν δύο ή περισσότερες συντάξεις.

6. Πολιτικό κόστος μεγάλο, διότι η παραπάνω αρχή θίγει κατηγορίες εργαζομένων (γιατρούς, δικηγόρους, μηχανικούς, δημόσιους υπάλληλους κλπ.) οι οποίες αποτελούν ισχυρές ομάδες πίεσης.
Πολιτική εκμετάλλευση από τα κόμματα.

7. Παρατήρηση:

Η εφαρμογή της αρχής "μία κύρια μία επικουρική ασφάλιση για την ίδια εργασία" από τώρα με μικρό μεταβατικό στάδιο και μόνο επιστροφή εισφορών κατά τη συνταξιοδότηση όσων έχουν ήδη καταβάλλει εισφορές, είναι κάτι πολύ δύσκολο, διότι θα δημιουργήσει άμεσα, τεράστια οικονομικά προβλήματα, σ'ορισμένα Ταμεία (π.χ. ΤΣΑΥ, ΤΣΜΕΔΕ, Ταμείο Νομικών) και διότι το πολιτικό κόστος θα είναι πολύ μεγάλο. Η τυχόν επιστροφή των εισφορών δεν λύνει το πρόβλημα, διότι επιστροφή αναπροσαρμοσμένων εισφορών είναι αδύνατη - τεράστια ποσά θα πρέπει άμεσα να πληρώσουν ορισμένα ταμεία - και επιστροφή των εισφορών χωρίς αναπροσαρμογή δεν θα ικανοποιήσει τους ασφαλισμένους και θα είναι και άδικη.

Ειδικότερα θεωρούμε ότι είναι αδύνατη, θα έχουμε άνιση μεταχείριση μεταξύ των ασφαλισμένων με ενδεχόμενη αντισυνταγματικότητα, η άμεση εφαρμογή.

- α) για αυτούς που ήδη έχουν θεμελιώσει συνταξιοδοτικό δικαίωμα (25 και πάνω χρόνια ασφάλισης, για τις παντρεμένες γυναίκες 15 και πάνω χρόνια ασφάλισης) και
- β) για αυτούς που έχουν πολλά χρόνια στην ασφάλιση - μία δεκαετία και πάνω.

Επομένως θα μπορούσε να συζητηθεί η εφαρμογή της αρχής για αυτούς που έχουν κάτω από 10 χρόνια ασφάλισης, αλλά πάλι οι

συνέπειες (οικονομικά προβλήματα, πολιτικό κόστος) θα είναι άμεσες και μεγάλες.

B. "Δικαίωμα επιλογής μεταξύ πολλών ασφαλίσεων".

1. Απαραίτητη προϋπόθεση για την καθιέρωση της παραπάνω αρχής είναι η θεσμοθέτηση πρώτα της αρχής "μία κύρια μία επικουρική ασφάλιση".
2. Εφαρμογή της αρχής για τους νεοεισερχόμενους στην ασφάλιση.
3. Πλεονεκτήματα.
 - Δεν αναγκάζονται οι εργαζόμενοι να περιοριστούν σ'ένα συγκεκριμένο ασφαλιστικό σύστημα.
 - Οικονομικό όφελος για τους ασφαλισμένους διότι (ι) δεν θα υποχρεούνται στην καταβολή δεύτερης εισφοράς - ιδιαίτερα στο χώρο της επικουρικής ασφάλισης- και (ιι) θα επιλέξουν το συμφερότερο σύστημα.
4. Μειονεκτήματα:
 - Πιθανόν να υπάρχουν στον ίδιο χώρο εργαζόμενοι που θα είναι ασφαλισμένοι σε διαφορετικό ταμείο, με αποτέλεσμα προβολή αιτημάτων για επανεπιλογή του συμφερότερου ασφαλιστικού συστήματος.
 - Οι ασφαλισμένοι θ'επιλέξουν τα ταμεία που έχουν τις καλύτερες παροχές.
 - Τα έσοδα ορισμένων Ταμείων θα περιορισθούν διότι θα χάσουν εισφορές.
 - Τα Ταμεία των επιστημόνων και μερικά επικουρικά θα γίνουν προβληματικά (ανάγκη μελέτης των επιπτώσεων κατά Ταμείο).
5. Πολιτικό κόστος θα έχουμε, διότι θα γίνει αντικείμενο εκμετάλλευσης συνδικαλιστικών παραγόντων και κομμάτων, ότι δηλ. επιχείρεται περιορισμός των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων και όχι των προνομίων, αποσιωπώντας μάλιστα την εξυγίανση του συστήματος που επιτέλους επιχειρείται.

Σημειώση: Οχι επιλογή, αλλα εισαγωγή κριτηρίων.
π.χ. έσοδα ασφαλιστικού συστήματος, ανταγωνισμός κ.λπ.
ιδιαιτέρως. Το πιο σημαντικό κριτήριο της
αξιοπιστίας.

Γ. Περιορισμός δυνατότητας απασχόλησης συνταξιούχων.

α) Νεοερχόμενοι συνταξιούχοι.

1. Αναστέλεται η συνταξιοδότηση λόγω γήρατος των νεοερχομένων συνταξιούχων, είτε είναι ελεύθεροι επαγγελματίες είτε μισθωτοί του ιδιωτικού τομέα, όταν εργάζονται - εκτός των περιπτώσεων που απασχολούνται στα κτήματά τους.
2. Θα ισχύσει με τη ψήφιση του νόμου.
3. Πλεονεκτήματα:
 - Οικονομικό όφελος.
 - Εξοικονόμηση νέων θέσεων εργασίας. Υπολογίζεται ότι συνταξιούχοι δεν θα μπουν στην αγορά εργασίας.
4. Μειονεκτήματα:
 - Θα δημιουργηθεί πρόβλημα για όσους χαμηλοσυνταξιούχους εργάζονται για να καλύψουν τις βασικές ανάγκες επιβίωσης των ίδιων και της οικογένειάς τους.

β) Συνταξιούχοι που δεν απασχολούνται.

1. Διατήρηση δικαιώματος συν/χων, που δεν απασχολούνται σήμερα, να εργάζονται στο μέλλον, αλλά με αμοιβή μέχρι 25 ημερομίσθια ανειδίκευτου εργάτη.
2. Θα ισχύει για όλες τις κατηγορίες των ήδη συνταξιούχων που θα εργαστούν στο μέλλον.
3. Πλεονέκτημα:
 - Εξοικονόμηση θέσεων εργασίας διότι θα απασχοληθούν λιγότεροι συνταξιούχοι.
4. Μειονέκτημα:
 - Δύσκολη η παρακολούθηση της εφαρμογής λόγω της έλλειψης της απαραίτητης οργάνωσης και της μη υγιούς ασφαλιστικής συνέλισης.

γ) Συνταξιούχοι - Εργαζόμενοι.

1. Διατήρηση δικαιώματος απασχολούμενων σήμερα συν/χων να εργάζονται με αμοιβή μέχρι 35 ημερομίσθια ανειδίκευτου εργάτη (Η.Α.Ε.). Το δικαίωμα αυτό ισχύει, σήμερα, στον ιδιωτικό τομέα (ΙΚΑ). Θα επεκταθεί και στους ήδη συνταξιούχους των λοιπών φορέων..
2. Ο περιορισμός θα ισχύει για όλους τους ήδη απασχολούμενους συνταξιούχους είτε για την απασχόληση απαιτείται άδεια είτε δεν απαιτείται,
3. Πλεονεκτήματα:
 - Εξοικονόμηση θέσεων εργασίας.
 - Οικονομικό όφελος (μη δυνάμενο να υπολογισθεί).
4. Μειονεκτήματα:
 - Δύσκολη η παρακολούθηση γι αυτούς που θα απασχοληθούν ως ελεύθεροι επαγγελματίες, διότι η μόνη δυνατότητα που έχουμε για την παρακολούθηση των εισοδημάτων τους είναι οι φορολογικές δηλώσεις.

δ) Παρατηρήσεις.

1. Όλα τα παραπάνω που αναφέρονται στον περιορισμό δυνατότητας απασχόλησης των συνταξιούχων θα επεκταθούν και στο Δημόσιο, στο οποίο σήμερα ισχύει μόνο η μη προσμέτρηση του χρόνου εάν ο συνταξιούχος απασχολείται στο δημόσιο τομέα.
2. Επίσης, θα επεκταθούν και στους συνταξιούχους των κλαδικών ταμείων εργαζομένων στους οργανισμούς Κοινής Ωφέλειας και Τραπεζών, στα οποία δεν υπάρχουν περιορισμοί για τους συνταξιούχους.
3. Όπου υπάρχουν διατάξεις προσμέτρησης στη σύνταξη του χρόνου απασχόλησης των συνταξιούχων διατηρούνται.

ε) Οικονομικό όφελος:

Σε περίπτωση που θα γίνεται αναστολή της συνταξιοδότησης των συνταξιούχων όταν εργάζονται, θα προκύψει μεγάλο όφελος κυρίως στο Δημόσιο, και στα Ταμεία των εργαζομένων στις Τράπεζες & γενικά στον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα. Στοιχεία όμως για τον υπολογισμό του όφελους αυτού δεν έχουμε.

Στο χώρο του ΙΚΑ: Στους συντ/χους γήρατος, για τους οποίους υπάρχει υποχρέωση, όταν εργάζονται να δηλώνουν την εργασία τους, 6,6% του συνόλου αυτών έχει δηλώσει ότι εργάζεται, όπως προέκυψε από δειγματοληπτική έρευνα σε Υποκ/τα περιοχής Αθηνών. Εκτιμούμε ότι ποσοστό 15% των νέων συν/χων που εξέρχονται κάθε χρόνο απασχολείται με μέση μηνιαία σύνταξη 35.000δρχ. Στην περίπτωση αυτή το ετήσιο όφελος για το ΙΚΑ θα είναι 1.500 εκ.δρχ. περίπου το χρόνο.

Από τους συνταξιούχους αναπηρίας, για τους οποίους υπάρχει υποχρέωση να δηλώνουν την απασχόληση, κανένας δεν έχει δηλώσει ότι εργάζεται.

Για τους συντ/χους θανάτου, δεν υπάρχει υποχρέωση δήλωσης της απασχόλησης.

στ) Πολιτικό κόστος σημαντικό, λόγω των αντιδράσεων όλων των εργαζομένων (ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ και στο Δημόσιο) και ειδικότερα λόγω της αναμενόμενης οργανωμένης αντίδρασης των προνομιούχων ασφαλιστικά εργατικών τάξεων (Ολυμπιακή, ΟΤΕ, ΔΕΗ, Τράπεζες) οι οποίοι εξέρχονται νωρίς από την πρώτη εργασία για να ασκήσουν κάποιο άλλο επάγγελμα.

Πολιτική εκμετάλλευση από όλα τα κόμματα.

ζ) Εναλλακτική πρόταση:

1. Οι παραπάνω αρχές μπορεί αντί να εφαρμοσθούν για όλους τους συνταξιούχους, να εφαρμοσθούν μόνο για τους υψηλοσυνταξιούχους, που το εισόδημά τους από όλες τις συντάξεις είναι πάνω από το 30 πλάσιο του ημερομίσθιου ανειδίκευτου εργάτη.

2. Πλεονέκτημα:

Δεν θα υπάρχουν αδικίες σε βάρος των χαμηλοσυνταξιούχων.

3. Μειονέκτημα:

Μικρότερος αριθμός θέσεων εργασίας συγκριτικά με την προηγούμενη πρόταση.

4. Οικονομικό όφελος:

θα υπάρχει αλλά πολύ λιγότερο, συγκριτικά με το όφελος της προηγούμενης πρότασης.

5. Πολιτικό κόστος:

Σχεδόν το ίδιο με της προηγούμενης πρότασης.

Οι αντιδράσεις θα είναι αυξημένες από τις οργανωμένες ομάδες. Θα γίνει περισσότερο αποδεκτή από το μεγαλύτερο μέρος του Ελληνικού πληθυσμού. Αν γίνει σωστή και έγκαιρη ενημέρωση το πολιτικό κόστος μπορεί να περιοριστεί σημαντικά.

Δ) Καθορισμός ανωτάτου ορίου σύνταξης ή συντάξεων (κύριας-επικουρικής).

α) Καθορισμός ορίου 100% συντάξιμων αποδοχών (80% κύρια και 20% επικουρική).

1) Δηλαδή η κύρια σύνταξη δεν θα ξεπερνάει το 80% των συντάξιμων αποδοχών και η επικουρική το 20%.

Η αλληλοσυμπλήρωση κύριας-επικουρικής ως προς το 80%-20% είναι πρακτικά δύσκολη. Δημιουργεί δισεπίλυτα προβλήματα. Τα ποσοστά πρέπει να είναι διακεκριμένα (μέχρι 80% κύρια- μέχρι 20% επικουρική).

Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι όσοι παίρνουν κάτω από 80% των συντάξιμων αποδοχών για κύρια σύνταξη ή και κάτω από 20% για επικουρική θα αναπροσαρμοστούν οι συντάξεις τους.

Διευκρινίζεται ότι το 100% των συντάξιμων αποδοχών (μέχρι 80% κύρια - μέχρι 20% επικουρική) είναι απλά το ανώτατο πλαφόν. Τα καθορισμένα όρια συντάξιμων αποδοχών θα ισχύουν για κάθε απασχόληση.

2) Στάδια εφαρμογής.

- Για τους νεοαπασχολούμενους, άμεση εφαρμογή της παραπάνω αρχής.

- Για τους ήδη απασχολούμενους, η διαφορά πάνω από 80% κύρια- πάνω από 20% επικουρική θα μειώνεται κατά ένα ποσοστό 10%. Η διαφορά θα εξαντληθεί μέσα σε μια 10ετία. Οι νεοεξερχόμενοι συνταξιούχοι μέσα στη 10ετία θα παίρνουν τα μειωμένα ποσά που θα ισχύουν κάθε φορά. Στη συνέχεια όλοι οι νεοεξερχόμενοι συνταξιούχοι θα ακολουθούν τις διατάξεις που θα ισχύουν και για τους παλαιούς συνταξιούχους ως προς τις αυξήσεις.
- Για τους ήδη συνταξιούχους, τα επιπλέον ποσά πέραν του 80% των συντάξιμων αποδοχών για κύρια και πέραν του 20% για επικουρική θα διατηρηθούν ως προσωρινό επίδομα το οποίο θα μειώνεται προοδευτικά μετά από κάθε αύξηση.

Παρατηρήσεις:

- Όλα τα παραπάνω αφορούν τους μισθωτούς.
- Για τους ελεύθερους επαγγελματίες οι εισφορές θα αναχθούν σε εισόδημα με βάση τις κλάσεις του ΙΚΑ και στην συνέχεια θα προσδιοριστεί το 80% των συντάξιμων αποδοχών για κύρια και 20% για επικουρική, ώστε να εφαρμοσθούν όλα τα παραπάνω σχετικά με τον καθορισμό ορίου σύνταξης.
- Τα κατώτατα όρια σύνταξης συνεχίζουν να ισχύουν.
- Οι απασχολούμενοι πάνω από 35 χρόνια θα πληρώνουν εισφορές ενώ δεν θα προσαυξάνεται η ^{κύρια} σύνταξη πάνω από το 80% των συντάξιμων αποδοχών και επικουρική πάνω από 20%.

- β) Αποδοχές που θα λαμβάνονται υπόψη για το 100% των συντάξεων.
- Οι συντάξιμες αποδοχές που ισχύουν.

- γ) Ανώτατο όριο συνολικού ποσού συντάξεων.

Το ανώτατο όριο του συνολικού καθαρού ποσού συντάξεων του άρθρου 8 του Ν.1305/83, αποδοχές Προέδρου του Αρείου Πάγου, θα ισχύει ως βασικός περιορισμός - το άθροισμα των συντάξεων κύριας και επικουρικής ασφάλισης δεν μπορεί να ξεπερνά το πλαφόν.

Δηλαδή το συνολικό ποσό των συντάξεων, το 100% των συντάξιμων αποδοχών (μέχρι 80% για κύρια και μέχρι 20% για επικουρική) θα ισχύει με την επιφύλαξη του άρθρου 8 του Ν.1305/83.

Παρατήρηση:

Το νομοσχέδιο για το μισθολόγιο των δικαστικών δεν καλύπτει και το ανώτατο ποσό συντάξεων (αποδοχές Προέδρου Αρείου Πάγου) με αποτέλεσμα το πλαφόν αυτό να μην αναπροσαρμόζεται αυτόματα με την αύξηση των αποδοχών του Προέδρου του Αρείου Πάγου.

Εναλλακτική πρόταση:

Το ανώτατο πλαφόν συντάξεων να οριστεί πολλαπλάσιο του ημερομίσθιου ανειδίκευτου εργάτη (χωρίς να αφαιρείται ο φόρος).
Ακόμη και το 100/πλάσιο Η.Α.Ε. είναι προτιμότερο από το πλαφόν που ισχύει σήμερα διότι:

- είναι δικαιότερο (ανώτατο ακαθάριστο ποσό συντάξεων, σημαίνει μεγαλύτερο καθαρό ποσό συντάξεων για αυτούς που έχουν οικογενειακά βάρη συγκριτικά με αυτούς που δεν έχουν).
- είναι, συγκριτικά, ευκολότερος ο έλεγχος (οι ακαθάριστες συνολικές συντάξεις προσδιορίζονται ευκολότερα από το καθαρό συνολικό ποσό όλων των συντάξεων).
- θα έχουμε οικονομικό όφελος.

δ) Πλεονεκτήματα: Με τις παραπάνω αρχές

(ι) το σύστημα Κ.Α. γίνεται δικαιότερο και ηθικότερο.

Περιορίζει τις διακρίσεις.

(ιι) θα έχουμε οικονομικό όφελος, αρκετά σημαντικό, από τα πρώτα χρόνια. Το όφελος θα εξελίσσεται με αυξανόμενο ρυθμό. Για την ολοκλήρωσή του προβλέπεται μια δεκαετία.

ε) Μειονεκτήματα:

(ι) Αποθάρρυνση για εργασία (όπου δεν υπάρχει όριο ηλικίας συνταξιοδότησης) στις ώριμες ηλικίες διότι το 100% των συντάξιμων αποδοχών εξαντλείται κάτω των 30 χρόνων εργασίας.

Το μειονέκτημα αυτό αποδυναμώνεται διότι η σύνταξη ολοκληρώνεται στα 35 χρόνια.

(ιι) Δύσκολη η παρακολούθηση της εφαρμογής των παραπάνω αρχών με το υπάρχον σύστημα.

Περισσότερη γραφειοκρατία για τον έλεγχο.

Απλούστευση των διαδικασιών θα μπορούσε να γίνει εάν βασιστούμε στη βούληση των ασφαλισμένων, αυτό όμως δεν μας εξασφαλίζει καμιά εγγύηση.

Η δυσκολία της παρακολούθησης μπορεί να παρακαμφθεί μόνο με την εφαρμογή μηχανογραφικών μέσων.

(ιιι) Όσοι θα απασχολούνται πάνω από 35 χρόνια θα πληρώνουν εισφορές, ενώ δεν θα προσαυξάνεται η σύνταξή τους πάνω από το 100% των συντάξιμων αποδοχών.

στ) Οικονομικό όφελος.

Πάρα πολύ μεγάλο, το οποίο όμως δεν μπορεί να εκτιμηθεί διότι δεν υπάρχουν τα στοιχεία.

ζ) Πολιτικό κόστος μεγάλο, μη δυνατό να αναπληρωθεί από την δικαιοσύνη και την ηθικότητα των παραπάνω αρχών. Επισημαίνεται ότι αυτοί που υπερβαίνουν το πλαφόν είναι οι ισχυρές οικονομικά, πολιτικά, συνδικαλιστικά ομάδες πληθυσμού.

II. Αντιμετώπιση Υπασφάλισης.

A) Σταδιακή αύξηση του minimum χρόνου ασφάλισης για τη θεμελίωση δικαιώματος συνταξιοδότησης λόγω γήρατος.

1. Αύξηση από 4.050 στις 4.500 ημέρες ασφάλισης (Η.Α.) ,σταδιακά, σε μια πενταετία (50ΗΑ,100,100...) κάθε χρόνο.

Σε όλα τα Ταμεία, στο τέλος της πενταετίας ο ελάχιστος χρόνος ασφάλισης θα είναι τουλάχιστον 4.500 ημέρες.

Όπου ο ελάχιστος χρόνος είναι μεγαλύτερος των 4.500 ημερών ασφάλισης συνεχίζει να ισχύει.

2) Μειονέκτημα: Αντιδράσεις από την πλειοψηφία των εργαζομένων. Το παραπάνω μέτρο είναι αντίθετο στο αίτημα για μείωση των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης.

3) Οικονομικό όφελος:

Εάν υποθέσουμε ότι ^{ο ελάχιστος χρόνος} από 4.050 ημερομίσθια γίνεται σήμερα 4.500 το οικονομικό όφελος εκτιμάται 1000 εκ. δρχ. ετησίως.

4) Πολιτικό κόστος:

Αντιδράσεις από τους εργαζόμενους (κύρια από τους οικοδόμους) και εκμετάλλευση από τα πολιτικά κόμματα.

5) Παρατήρηση:

Η Εθνική Σύνταξη και οι Ασφαλιστικές Μονάδες είναι ένα καλό αντίβαρο στην εφαρμογή του μέτρου της σταδιακής αύξησης του ελάχιστου χρόνου ασφάλισης.

B) Καθορισμός γενικών ορίων ηλικίας.

α) Όρια ηλικίας γήρατος.

ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

1) Με ελάχιστο χρόνο ασφάλισης (4500 ημέρες), το κατώτατο όριο ηλικίας ορίζεται:

για τους άνδρες τα 65 χρόνια και για τις γυναίκες τα 60 χρόνια. Σταδιακή αύξηση του κατωτάτου ορίου για τις γυναίκες από 60 στα 65 χρόνια, κατά ένα χρόνο ανά διετία.

2) Με χρόνια ασφάλισης 35 και άνω, το κατώτατο όριο ηλικίας ορίζεται:

για τους άνδρες και τις γυναίκες στα 58 χρόνια.

3) Το κατώτατο όριο βαριών και ανθυγιεινών επαγγελμάτων ορίζεται:

για τους άνδρες τα 60 χρόνια και για τις γυναίκες τα 55 χρόνια. Σταδιακή αύξηση του κατωτάτου ορίου για τις γυναίκες από 55 στα 60 χρόνια, κατά ένα χρόνο, ανά διετία.

- 4) Το κατώτατο όριο υπερ-βαριών επαγγελματιών ορίζεται:
για άνδρες και γυναίκες τα 58 χρόνια, με εξαίρεση τους μεταλλωρύχους που εργάζονται στις υπόγειες στοές.
- 5) Το κατώτατο όριο ηλικίας για μειωμένη σύνταξη ορίζεται:
για τους άνδρες τα 60 χρόνια, και για τις γυναίκες τα 55 χρόνια.
Σταδιακή αύξηση του κατωτάτου ορίου ηλικίας για τις γυναίκες από 55 στα 60 χρόνια, κατά ένα χρόνο, ανά διετία.
Η μειωμένη σύνταξη δεν μετατρέπεται σε πλήρη σύνταξη, παραμένει μειωμένη εφ'όρου ζωής.
- 6) Κατάργηση του μειωμένου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης, (για πλήρη σύνταξη 55 χρόνια και για μειωμένη 50 χρόνια) των μητέρων με ανήλικα παιδιά.

Οικονομικό όφελος:

- Για τον πρώτο χρόνο 320 εκ.δρχ. και στο τέλος της πενταετίας 4.700 εκ.δρχ. σε σημερινές τιμές, χωρίς να υπολογιστεί και το όφελος από τις εισφορές λόγω συνέχισης της απασχόλησης.
- 7) Παρατήρηση:
Σταδιακή αύξηση των κατωτάτων ορίων για όσους είναι ασφαλισμένοι σε Ταμεία με μικρότερα όρια ηλικίας.

ΟΓΑ

- 1) Παραμένει το όριο ηλικίας για πλήρη σύνταξη τα 65 χρόνια για άνδρες και γυναίκες.
- 2) Επειδή υπάρχει προεκλογική εξαγγελία για μείωση του κατωτάτου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης της αγρότισσας από 65 στα 60 χρόνια, προτείνεται το μειωμένο όριο ηλικίας 60 χρόνια για συνταξιοδότηση της αγρότισσας με μειωμένη σύνταξη εφ'όρου ζωής.

Οικονομικό κόστος:

Σε περίπτωση που οι γυναίκες αγρότισσες δικαιωθούν από του 60 έτους της ηλικίας τους συντάξεως μειωμένης της πλήρους κατά 1/200 για κάθε μήνα που λείπει από το 65ο έτος της ηλικίας, το βάρος του ΟΓΑ για το πρώτο έτος θα ανέλθει

σε 8 δις δρχ. περίπου .

Λάβαμε υπόψη ότι:

α) θα βγουν αμέσως σε σύνταξη 100.000 αγρότισσες

β) το ποσό της πλήρους σύνταξης είναι 7.000δρχ. μηνιαίως.

Στην περίπτωση που η μειωμένη σύνταξη θα λαμβάνεται εφόρου ζωής, μακροχρόνια δεν θα έχουμε οικονομικό βάρος.

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

1. Το κατώτατο όριο για υποχρεωτική έξοδο από το Δημόσιο, με τουλάχιστον 35 χρόνια υπηρεσίας ορίζεται: 2
για άνδρες και γυναίκες τα 58 χρόνια (αντί 56 που είναι σήμερα).

2. Το κατώτατο όριο ηλικίας ορίζεται για άνδρες και γυναίκες τα 37 χρόνια.

Σταδιακή αύξηση του κατωτάτου ορίου από τα 37 στα 50 χρόνια, κατά ένα χρόνο, ανά διετία.

3. Τα κατώτατα όρια στο δημόσιο θα ισχύουν και για τους ήδη υπηρετούντες δημόσιους υπαλλήλους.

παρατηρείται: Τα όρια πρέπει να δίνονται από αυτήν την ημερομηνία (πρωτογενή ή δευτερογενή) με διαφορά υπηρεσίας, με την οποία δίδονται αρχικά στα ίδια και φέρουν εφαρμογή του νομικού.

β) Πλεονεκτήματα:

1) Εναρμόνιση των κατωτάτων ορέων με την αρχή της Ισότητας των δύο φύλων - συνταγματική επιταγή.

2) Περιορισμός των ανισοτήτων ως προς τα όρια ηλικίας - σημαντική εξυγίανση στο χώρο της κοινωνικής ασφάλισης.

3) Μείωση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης της αγρότισσας με μειωμένη όμως σύνταξη.

4) Βελτίωση των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης (από 60 στα 58 χρόνια) με μειωμένη σύνταξη των αυτοτελώς απασχολούμενων.

5) Σημαντικό οικονομικό όφελος.

γ) Μειονεκτήματα:

1) Αντιδράσεις, οι οποίες εκτιμάται ότι δεν θα πρέπει να είναι πολύ έντονες, λόγω του μακρού χρόνου κατάργησης των κερτημένων δικαιωμάτων.

- 2) Στον ιδιωτικό τομέα (ΙΚΑ) θίγονται οι μητέρες οι οποίες σε ηλικία 50 και πάνω χρόνων έχουν ανήλικα, άλλα μεγάλης ηλικίας παιδιά.
- 3) Επίσης στον ιδιωτικό τομέα θίγονται, κύρια, οι γυναίκες μεγάλης ηλικίας, αφού σε μια 10ετία το όριο ηλικίας για τις γυναίκες θα είναι 65 από 60 χρόνια που είναι σήμερα.
- 4) Οικονομικά προβλήματα στα Ταμεία Αυτοτελώς Απασχολουμένων.

δ) Οικονομικό όφελος:

Μελλοντικά, το όφελος θα είναι σημαντικό. Ελάχιστη απόδοση μετά από δύο χρόνια, προοδευτική αύξηση που θα είναι πολύ σημαντική μετά από 10-15 χρόνια και θα συνεχίσει μέχρι την ολοκλήρωση του συστήματος μετά από 25 χρόνια.

Επισημαίνεται ότι εάν η καθιέρωση του ορίου ηλικίας στα 58 χρόνια για τα βαριά και ανθυγιεινά επαγγέλματα και στα ταμεία των αυτοτελώς απασχολουμένων δεν συνοδεύεται με αύξηση του ασφαλιστρού θα έχουμε για την περίπτωση αυτή οικονομικό κόστος.

ε) Πολιτικό κόστος:

Έντονες αντιδράσεις, ειδικότερα, από τις γυναικείες οργανώσεις λόγω της εξομοίωσης των κατωτάτων ορίων μεταξύ ανδρών και γυναικών στον ιδιωτικό τομέα. Εκμετάλλευση από τα πολιτικά κόμματα, διότι θα θεωρηθεί ότι επιχειρείται εξομοίωση με τα μεγαλύτερα κατώτατα όρια των χωρών της ΕΟΚ.

Όλα αυτά θα παρατηρηθούν στο χώρο των μισθωτών, ενώ αντίθετα στο χώρο των αυτοτελώς απασχολουμένων και των αγροτών θα έχουμε πολιτικό όφελος.

Γ) Ασφαλιστική κάλυψη πληθυσμού.

α) Συμβοηθούντα και μη αμειβόμενα μέλη οικογενείας του εργοδότη.

1. Γενίκευση της προαιρετικής ασφάλισης στα ταμεία των αυτοτελώς απασχολουμένων, όσον αφορά τα μέλη οικογενείας του εργοδότη

που απασχολούνται - κατά κύρια απασχόληση - στην επιχείρηση του/της συζύγου, του πατέρα, ή της μητέρας.

Εάν τα μέλη οικογενείας του εργοδότη δεν κάνουν χρήση του προαιρετικού δικαιώματος, για ασφάλιση στο φορέα που είναι ασφαλισμένος ο/η σύζυγος ή η μητέρα, ή ο πατέρας, ασφαρίζονται υποχρεωτικά στο ΙΚΑ. (είναι νόμιμο αλλά πρέπει να προσεχθεί, ιδιαίτερα η εφαρμογή του που γίνεται από τους ασφαλισμένους).

2. Πλεονεκτήματα:

(ι) Οικονομικό όφελος, προερχόμενο από τον κλάδο ασθένειας των Ταμείων (θα αυξηθεί ο αριθμός των άμεσα ασφαλισμένων ενώ θα μειωθεί ο αριθμός των έμμεσα ασφαλισμένων που δεν πληρώνουν εισφορές).

(ιι) συμβολή στην επίτευξη του στόχου "ουδείς ανασφάλιστος".

(ιιι) ικανοποίηση του δίκαιου αιτήματος των ενδιαφερομένων.

3. Μειονέκτημα:

Επιβάρυνση των μικροεπαγγελματιών από εισφορές τις οποίες όμως δικαιούνται να αφαιρέσουν από το φορολογούμενο εισόδημα.

4. Οικονομικό όφελος:

Η ασφάλιση μελών οικογενείας εργοδότη προαιρετικά στον ίδιο φορέα εργοδοτών και υποχρεωτικά σε φορέα μισθωτών θα έχει σαν αποτέλεσμα να αφαιρέσει το βάρος των έμμεσα ασφαλισμένων για παροχές ασθένειας από τα Ταμεία που ασφαρίζονται οι εργοδότες. Τα πρόσωπα αυτά υπολογίζονται σε 10.000 και το όφελος των Ταμείων θα είναι 53 εκ.δρχ. περίπου το χρόνο.

Επίσης οικονομικό όφελος στο μέλλον θα έχουμε και από τον περιορισμό των συντάξεων θανάτου.

5. Πολιτικό όφελος μικρό.

β) Ασφάλιση αυτοαπασχολούμενων χωρίς οργανωμένη επιχείρηση (π.χ. πλανόδιοι, λαϊκές αγορές).

1. Ασφαίζονται στο ΙΚΑ μέσω συνεταιρισμών πληρώνοντας το σύνολο της εισφοράς (εργατική και εργοδοτική) που υπολογίζεται σε τεκμαρτό μισθό.

Το αίτημά τους είναι να μην πληρώνουν εργοδοτική εισφορά.

Πρόταση: Υποχρεωτική ασφάλισή τους στο ΤΕΒΕ. Όσοι είναι ήδη

ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ θα τους δοθεί το δικαίωμα για συνέχιση της ασφάλισης στο ΙΚΑ,

2. Πλεονέκτημα: Εξοικονόμηση πόρων από τον περιορισμό των προνοιακών παροχών (συνταξιοδότηση με 2.700 ημερομίσθια).
3. Μειονέκτημα: Μη ικανοποίηση του αιτήματος των ενδιαφερομένων για υποχρεωτική και αυτοδίκαιη ασφάλιση στο ΙΚΑ και με απαλλαγή από την εργοδοτική εισφορά.

γ). Ασφάλιση απασχολούμενων σε μη σταθερό εργοδότη.

1. Οι απασχολούμενοι σε μη σταθερό εργοδότη (π.χ. αποκλειστικές, νοσοκόμες) ασφαλίζονται μέσω συναιτερισμού στο ΙΚΑ, πληρώνοντας το σύνολο της εισφοράς (εργατική και εργοδοτική).

Πρόταση: Καθιέρωση εργοδοτικής εισφοράς την οποία θα εισπράττουν από τους εργοδότες οι ίδιοι οι απασχολούμενοι και θα την αποδίδουν μέσω των συνεταιρισμών.

Εναλλακτική πρόταση για τις αποκλειστικές νοσοκόμες:

Τα νοσοκομεία να εισπράττουν από τους εργοδότες (ασθενείς) για λογαριασμό

- των αποκλειστικών νοσοκόμων τις αμοιβές τους και
- του ΙΚΑ τις εργοδοτικές εισφορές οι οποίες θα αποδίδονται στους δικαιούχους.

2. Πλεονέκτημα: Μείωση της επιβάρυνσης, των απασχολούμενων σε μη σταθερό εργοδότη, από εργοδοτική εισφορά.
3. Μειονέκτημα: Θα εξακολουθούν και μετά την θεσμοθέτηση της παραπάνω πρότασης να μην έχουν αυτοδίκαιη ασφάλιση και κάλυψη για εργατικό ατύχημα, για ασθένεια από την πρώτη μέρα και για ανεργία.

δ) Ασφάλιση απασχολούμενων εποχιακά.

1. Μείωση των χρονικών προϋποθέσεων, για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, κατά 20% (από 4.500 στα 3.600 ημερομίσθια).
Εξαγορά του υπόλοιπου χρόνου μέχρι τις 4.500 ημέρες ασφάλισης.

2. Πλεονέκτημα: Ευνοϊκή ρύθμιση του δίκαιου αιτήματος των εποχιακά απασχολουμένων.

3. Οικονομικό βάρος.

Σε περίπτωση μείωσης του ελαχίστου χρόνου συντ/σης των εποχιακά απασχολουμένων κατά 20% , δεν μπορούμε να υπολογίσουμε το βάρος του ΙΚΑ, γιατί δεν γνωρίζουμε τον αριθμό των περιπτώσεων αυτών.

Για μια περίπτωση όμως και με τις δυσμενέστερες προϋποθέσεις, υπολογίζουμε βάρος συνολικά 2 εκ.δρχ. περίπου.

III. Ρυθμίσεις για τις συντάξεις.

A) Διαδοχική Ασφάλιση.

1) Προϋποθέσεις συνταξιοδότησης.

(ι) Χρόνος ασφάλισης, μόνο για την θεμελίωση δικαιώματος σε κάθε ταμείο, λαμβάνεται συνολικά όλος ο χρόνος ασφάλισης που διανύθηκε σ' όλα τα Ταμεία - καμιά μέρα δεν πάει χαμένη για τη θεμελίωση του δικαιώματος συνταξιοδότησης.

(ιι) Όριο ηλικίας: Το όριο ηλικίας του κάθε ταμείου.

2) Ο ασφαλισμένος όταν συμπληρώσει τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης κάθε ταμείου που ήταν ασφαλισμένος παίρνει από κάθε ταμείο τμηματική σύνταξη.

Κατά τον υπολογισμό της σύνταξης λαμβάνονται υπόψη και τα κατώτατα όρια σύνταξης κάθε ταμείου.

3) Εάν θεμελιώσει αυτοτελές δικαίωμα σ' ένα ταμείο, δεν έχει την προστασία των κατωτάτων ορίων στα άλλα ταμεία, παίρνει το ποσό που του αναλογεί με βάση τις οργανικές διατάξεις.

4) Εάν έχει συμπληρώσει το ανώτατο όριο ηλικίας (65 χρόνια) και τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης ενός ταμείου, παίρνει αναλογική σύνταξη και από τα άλλα ταμεία που είχε διαδοχικά ασφαλιστεί

5) Όταν ο χρόνος ασφάλισης είναι μικρότερος από τον απαιτούμενο για τη θεμελίωση δικαιώματος, το ποσό της τμηματικής σύνταξης θα είναι ανάλογο του ποσού που αντιστοιχεί στο χρόνο ασφάλισης για τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος.

6) Οι παραπάνω διατάξεις της διαδοχικής ασφάλισης θα επεκταθούν και στο Δημόσιο Τομέα, με παράλληλη ισχύ του σημερινού καθεστώτος αναγνώρισης από το Δημόσιο του χρόνου απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα.

7) Ανάλογη ρύθμιση, στην αντίθετη περίπτωση, νομίζουμε ότι είναι δύσκολο να ισχύσει.

Παρατήρηση: Οι παραπάνω αρχές της διαδοχικής ασφάλισης μπορεί να εφαρμοσθούν μεταξύ ΟΓΑ και των άλλων ταμείων ή το αντίθετο, το κόστος όμως θα είναι σημαντικό.

Πλεονεκτήματα:

- Απλούστευση του υπάρχοντος συστήματος.
- Δίκαιη κατανομή οικονομικών βαρών μεταξύ των Ταμείων.
- Άρση της ανισότητας από την πολλαπλή προστασία των κατωτάτων ορίων σύνταξης.
- Δικαιότερο το σύστημα μεταξύ των ασφαλισμένων που συνταξιοδοτούνται με βάση τη διαδοχική ασφάλιση.
- Ίση μεταχείριση μεταξύ ασφαλισμένων που συνταξιοδοτούνται ^{από ένα} / φορέα και αυτών που συνταξιοδοτούνται από πολλούς φορείς.
- Το σύστημα γίνεται δικαιότερο χωρίς να μεταβάλλεται το διοικητικό κόστος.
- Άρση των μεθοδεύσεων διότι η οποιαδήποτε μεθόδευση δεν εξυπηρετεί τους ασφαλισμένους.

Μειονεκτήματα:

Η χορήγηση σύνταξης από δύο ή περισσότερους φορείς θα έχει ως αποτέλεσμα την κατάτμηση της σύνταξης σε μικρά ποσά. Το γεγονός αυτό θα γίνεται αντικείμενο εκμετάλλευσης ότι δηλ. οι χορηγούμενες συντάξεις είναι πάρα πολύ μικρές.

Οικονομικό όφελος.:

Εκτιμάται ότι θα είναι πολύ σημαντικό.

Δεν μπορεί να υπολογιστεί λόγω των πολλών περιπτώσεων μεταξύ των πολλών ταμείων.

Πολιτικό κόστος.

Παρά το γεγονός ότι ο προτεινόμενος τρόπος είναι απόλυτα δίκαιος, πιστεύουμε ότι θα έχουμε πολιτική εκμετάλλευση του θέματος.

Θα γίνεται σύγκριση των ποσών σύνταξης που χορηγούνται με το νέο σύστημα με αυτά τα ποσά σύνταξης που χορηγούνται με βάση τις ευνοϊκές προϋποθέσεις του παλαιού συστήματος.

B) Προϋποθέσεις αναπηρίας, θανάτου.

α) Εναρμόνιση προϋποθέσεων (χρόνος ασφάλισης) αναπηρίας και θανάτου σε συνδυασμό με άλλες ρυθμίσεις συντάξεων δικαιούχων.

- 1) Πάντοτε, η αντιμετώπιση των κινδύνων αναπηρίας και θανάτου ήταν ενιαία, αντίθετα σήμερα στο ΙΚΑ υπάρχει διαφοροποίηση, είναι ευνοϊκότερες οι χρονικές προϋποθέσεις συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας.

Παρατηρήσεις:

Θεωρούμε προτιμότερη την πρόταση αυτή από την προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης για την συμπλήρωση των χρονικών προϋποθέσεων σε περίπτωση θανάτου. Διότι υιοθέτηση της άποψης για προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης συνεπάγεται μεγάλη οικονομική επιβάρυνση και αποθάρρυνση για ασφάλιση των εργαζομένων.

Άλλωστε με την καθιέρωση του θεσμού της Εθνικής Σύνταξης και των Ασφαλιστικών Μονάδων δεν θα χάνεται καμιά μέρα ασφάλισης.

- Το θέμα της εξαγοράς μικρού αριθμού ημερομισθίων για την συμπλήρωση του χρόνου ασφάλισης είναι διαφορετικό από το θέμα προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης. Δεν προτείνεται η εξαγορά μικρού αριθμού ημερομισθίων διότι θεωρούμε ότι η πρόταση για εναρμόνιση χρονικών προϋποθέσεων αναπηρίας και θανάτου είναι ευνοϊκή.

- 2) Πλεονεκτήματα.

- Αίρονται αδικίες και παραλογισμοί του υπάρχοντος συστήματος.
- καλύτερη προστασία σ' άτομα που έχουν πραγματική ανάγκη.

- 3) Οικονομικό κόστος:

50 εκ. δρχ. τον πρώτο χρόνο και 800 εκ.δρχ. στο τέλος της πενταετίας.

- 4) Πολιτικό όφελος: Ευνοείται ορισμένος αριθμός ατόμων που πραγματικά έχουν την ανάγκη συμπαράστασης της πολιτείας.

β) Επίδομα αναπροσαρμογής.

- 1) Κατάργηση του επιδόματος αναπηρίας με ποσοστό αναπηρίας κάτω του 50%.

Μετά την αύξηση του χρόνου ασθένειας (με το Ν.1469/84) σε ένα χρόνο και την προσπάθεια (που ήδη έχει αρχίσει) για επανένταξη των αναπήρων στην παραγωγική διαδικασία, πιστεύουμε ότι δεν δικαιολογείται η χορήγηση επιδόματος αναπροσαρμογής.

Ο σκοπός για τον οποίο καθιερώθηκε το δικαίωμα αυτό δεν επιτεύχθηκε λόγω:

- της έλλειψης μέριμνας του Κράτους.
- της απροθυμίας των ενδιαφερομένων να κατευθυνθούν σ' άλλα επαγγέλματα και
- της επιδίωξης τους να οριστικοποιήσουν την συνταξιοδότηση λόγω αναπηρίας.

Το ποσοστό της αναπηρίας 33% για προσωρινή συνταξιοδότηση είναι, παγκόσμια, σχεδόν μοναδικό.

Παρατήρηση: Οι πρόσθετες προϋποθέσεις συνταξιοδότησης του Ν.1469/84 για την επιδότηση του χρόνου ασθένειας (μέχρι ένα χρόνο) πρέπει να καταργηθούν.

- 2) Πλεονεκτήματα:

- Αποθάρρυνση για την επιδίωξη συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας.
- Περιορισμός των καταστρατηγήσεων.
- Περιορισμός των συνταξιούχων.

- 3) Μειονεκτήματα:

Στέρηση της συνταξιοδότησης ατόμων με αναπηρία μέχρι 50%.

Οι δυσμενείς επιπτώσεις του παραπάνω μέτρου αντισταθμίζονται (εν μέρει) από την επιδότηση ασθένειας χωρίς τις ειδικές προϋποθέσεις του Ν.1469/84.

- 4) Οικονομικό όφελος σημαντικό.

Για τον υπολογισμό του οικονομικού όφελους από την κατάργηση του επιδόματος αναπροσαρμογής στους συντ/χους αναπηρίας, με ποσοστό αναπηρίας κάτω του 50%, δεν υπάρχουν στοιχεία, γιατί δεν γίνεται κατανομή των συντ/χων κατά ποσοστό αναπηρίας. Οι εκτιμήσεις μας από πληροφορίες του Υποκ/τος Συντάξεων του ΙΚΑ ανεβάζουν τον αριθμό των συντ/χων αυτών σε 2.500. Στην περίπτωση αυτή το ετήσιο όφελος του ΙΚΑ θα είναι 2.500 εκ. δρχ. περίπου.

- 5) Πολιτικό κόστος μεγάλο λόγω της πολιτικής εκμετάλλευσης που θα γίνει. Θα θιγούν κεκτημένα δικαιώματα τα οποία είχαν παραχωρηθεί σε εποχή που η καθιέρωση τους ήταν αναγκαία, λόγω των δυσμενέστερων συνθηκών εργασίας και λόγω της ελαστικότητας που συνήθως παρατηρείται στην αρχή της καθιέρωσης κάποιου συστήματος.

γ) Ανακαθορισμός της έννοιας της αναπηρίας.

- 1) Να ισχύσει η αντικειμενική αναπηρία (ανατομοφυσιολογική βλάβη). Κατ'εξαίρεση για τα δύο πρώτα χρόνια από την διαπίστωση της αναπηρίας (από την ίδια αιτία) θα ισχύει και η υποκειμενική αναπηρία (ασφαλιστική ή βιοποριστική αναπηρία).
Για να εφαρμοστεί και αποδόσει το μέτρο αυτό απαιτείται αναμόρφωση του συστήματος αναπηρίας (π.χ. δημιουργία ειδικού κέντρου διαπίστωση της αναπηρίας, κατάρτιση πίνακα αναπηρών κλπ.).
- 2) Πλεονεκτήματα:
 - Παροχή αναπηρικής σύνταξης σ'αυτούς που πραγματικά έχουν ανάγκη, με βάση αντικειμενικά κριτήρια τα οποία περιορίζουν τις καταστρατηγήσεις και τις αδικίες.
 - Βασική εξυγίανση του συστήματος συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας.
 - Εναρμόνιση και εξυγχρονισμό του συστήματος με συστήματα προηγμένων χωρών.
- 3) Μειονεκτήματα: Περιορισμός (δίκαιος όμως) των κεκτημένων δικαιωμάτων.
- 4) Οικονομικό όφελος, που δεν είναι δυνατό να υπολογισθεί.
- 5) Πολιτικό κόστος, που εκτιμάται ότι δεν θα είναι σημαντικό.

Γ) Εκλογίκευση του Συστήματος Βαριών και Ανθυγιεινών Επαγγελμάτων.

1. Καθιέρωση αντικειμενικών κριτηρίων για τον χαρακτηρισμό των επαγγελμάτων ως βαριών και ανθυγιεινών.
2. Δυνατότητα εξαίρεσης των επαγγελματιών εκείνων κατηγοριών που αντικειμενικά δεν αποτελούν περιπτώσεις βαριών και ανθυγιεινών κλάδων, σε περίπτωση ένταξης ορισμένων χώρων δουλειάς ή εργοστασίων.
3. Δυνατότητα εξαίρεσης εργοστασίων ή χώρων δουλειάς που πληρούν αποδεκτές συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας σε περιπτώσεις που υπάγεται στα βαριά και ανθυγιεινά ένας ορισμένος κλάδος.
4. Δυνατότητα περιοδικής, επανεξέτασης των επαγγελμάτων που έχουν ενταχθεί στα βαριά και ανθυγιεινά. Ο χρόνος μεταξύ δύο επανεξετάσεων δεν μπορεί να είναι μικρότερος από 5 χρόνια.
5. Υποχρεωτική επανεξέταση όλων των ενταχθέντων διότι το σύστημα που ήδη υπάρχει δεν μπορεί να προχωρήσει.
6. Αύξηση του αριθμού των ημερομισθίων στα βαριά και ανθυγιεινά επαγγέλματα ανάλογα με την αύξηση του ελάχιστου χρόνου ασφάλισης.
Η αύξηση της πενταετίας:
Ελάχιστος χρόνος ασφάλισης από 4.050 ημερομίσθια στα 4.500
Ελάχιστος χρόνος σε Β. & Α. επαγγέλματα από 3.240 ημερ. σε 3.600.
7. Οι πρωτο-εισερχόμενοι στο καθεστώς των Βαριών και Ανθυγιεινών Επαγγελμάτων:
θα πρέπει να πραγματοποιήσουν στην ασφάλιση του καθεστώτος ορισμένο χρόνο ασφάλισης
ή
θα πρέπει να εξαγοράσουν με το πρόσθετο ασφαλιστρο το χρόνο που έχουν ήδη διανύσει στα υπό ένταξη επαγγέλματα.
8. Να μην απαιτούνται τα 1.000 ημερομίσθια την τελευταία 10ετία για όσους έχουν πάνω από 6.000 ημερομίσθια στα βαριά και ανθυγιεινά επαγγέλματα προκειμένου να θεμελιώσουν δικαίωμα συνταξιοδότησης.

Πλεονεκτήματα:

- Αντιμετώπιση του θέματος των βαριών και ανθυγιεινών επαγγελμάτων, επιτέλους, σε ορθολογική βάση. Αντιμετωπίζεται ο εκφυλισμός του συστήματος, σύμφωνα με στοιχεία του προϋπολογισμού ΙΚΑ 1986 το 37% των ασφαλισμένων είναι στο καθεστώς των βαριών και ανθυγιεινών επαγγελμάτων.
- Μείωση των πιέσεων κατηγοριών ασφαλισμένων για την ένταξη του κλάδου τους στον κανονισμό των βαριών και ανθυγιεινών επαγγελμάτων

Μειονεκτήματα:

Δύσκολη η εφαρμογή του συστήματος με αντικειμενικά κριτήρια.

Οικονομικό όφελος, το οποίο μακροχρόνια θα είναι σημαντικό.

Πολιτικό κόστος:

Αναταραχή στο συνδικαλιστικό τομέα, μεγάλες αντιδράσεις, εκμετάλλευση από τα πολιτικά κόμματα.

Δ) Κατάργηση προϋποθέσεων ασφαλιστικού δεσμού.

Κατάργηση του περιορισμού 500 ημερομίσθια την τελευταία 5ετία, για όσους έχουν πραγματοποιήσει, οποτεδήποτε, τουλάχιστον 6.000 ημερομίσθια προκειμένου να τους χορηγηθεί μειωμένη σύνταξη.

Πλεονεκτήματα

- Ικανοποίηση δίκαιου αιτήματος.
- Περιορισμός καταστρατηγήσεων.

Μειονέκτημα:

Η παραπάνω ρύθμιση αφορά μόνο αυτούς που έχουν από 6.000 και πάνω ημέρες ασφάλισης, επομένως παραμένει το αίτημα για τους υπόλοιπους ασφαλισμένους, με αποτέλεσμα να συνεχισθούν οι πιέσεις.

Οικονομικό κόστος: Μικρό

Πολιτικό όφελος από την ικανοποίηση ενός δίκαιου αιτήματος.

Ε) Καθορισμός Αποδοχών Υπολογισμού Συντάξιμων αποδοχών.

ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΜΙΣΘΩΤΩΝ

1. Ο υπολογισμός των συντάξιμων αποδοχών θα γίνεται με βάση:

- τις αποδοχές της τελευταίας 5ετίας και
 - τουλάχιστον 1000 ημερομισθίων
- αντί
- τις αποδοχές της τελευταίας 2ετίας και
 - τουλάχιστον 400 ημερομισθίων, που ισχύουν σήμερα.

Σημειώνεται ότι σ'ορισμένα ταμεία αυτότελως απασχολουμένων (ΤΕΒΕ, ΤΑΕ) λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της σύνταξης ολόκληρος ο ασφαλιστικός βίος.

2. Στον καθορισμό των αποδοχών υπολογισμού των συντάξιμων αποδοχών να μη λαμβάνονται υπόψη τα δώρα και τα επιδόματα αδείας, ώστε να αποφευχθούν οι διπλές παροχές, διότι στους συνταξιούχους χορηγούνται, πέραν της μηνιαίας σύνταξης, δώρα και επίδομα αδείας.

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

1. Δεν προτείνεται η πενταετία στο Δημόσιο διότι:

- α) Δεν υπάρχει δυνατότητα καταστρατηγήσεων, αφού οι μισθοί ορίζονται βάσει διατάξεων και όχι κατά ελεύθερα βούληση του εργοδότη και των ασφαλισμένων και
- β) Η εξέλιξη του βασικού και τα χρονοεπιδόματα ολοκληρώνονται στα 30 χρόνια υπηρεσίας στο Δημόσιο.

2. Να προσαρμοσθούν οι συντάξιμες αποδοχές του ευρύτερου Δημοσίου Τομέα με τις συντάξιμες αποδοχές του Δημοσίου.

Πλεονεκτήματα:

- Περιορισμός καταστρατηγήσεων.
- Κοινωνική δικαιοσύνη για ορισμένες κατηγορίες εργαζομένων, οι οποίοι την τελευταία διετία πριν την συνταξιοδότησή τους έχουν αμοιβές χαμηλές έναντι των προηγούμενων χρόνων απασχόλησης.
- Εναρμόνιση προς τα διεθνώς ισχύοντα.
- Οι παραπάνω αρχές είναι σύμφωνες με τις βασικές ασφαλιστικές αρχές

του μικτού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης (αλληλεγγύη και ανταπόδοση).

Μειονέκτημα:

Αυστηρότερες (αλλά δικαιότερες) από τις αρχές στις οποίες βασίζεται το ισχύον σύστημα.

Οικονομικό όφελος, στο ΙΚΑ, για ένα έτος θα είναι 100 εκ.δρχ. και για την 5ετία περίπου 1.500 εκ.δρχ. σε σημερινές τιμές.

Πολιτικό κόστος μεγάλο.

Αντιδράσεις από τους συνδικαλιστικούς φορείς, έχουμε ήδη παραδείγματα προηγούμενων προσπαθειών μας. Πολιτική εκμετάλλευση από τα κόμματα, παρά το γεγονός ότι το σύστημα γίνεται δικαιότερο και ηθικότερο.

ΣΤ) Διαρύθμιση κλίμακος συντάξεων-Εκλογίκευση της αλληλεγγύης των κλάσεων του ΙΚΑ.

1. Το 70% των συντάξιμων αποδοχών ολοκληρώνεται στα 10.500 ημερομίσθια. Οι προσαυξήσεις πάνω των 10.500 ημερομισθίων ορίζονται:
 - 1% ανά 300 ημερομίσθια αντί 2,5% που είναι σήμερα.
 - χωρίς επιδότηση, καταργούμενης δηλ. της επιδότησης του Ν.825/78.
2. Για τους ήδη συνταξιούχους τα επιπλέον ποσά από αυτά που θα υπολογισθούν με το νέο καθεστώς θα διατηρηθούν ως προσωρινό επόδομα το οποίο θα συμψηφίζεται με τις εκάστοτε αυξήσεις.

Παρατηρήσεις:

- Εφόσον θεσμοθετηθεί η αρχή του 80% των συντάξιμων αποδοχών, για κύρια σύνταξη, θα περιορισθούν οι μεγάλες συντάξεις, γι αυτό δεν είναι απαραίτητη η προηγούμενη ρύθμιση.
- Ο παραλογισμός του συστήματος (π.χ. να δίνει την ίδια σύνταξη από 4.050 μέχρι 9.500 ημερομίσθια στην έκτη ασφαλιστική κλάση) θα διορθωθεί με τον θεσμό των ασφαλιστικών μονάδων.

Πλεονέκτημα:

Περιορισμός των μεγάλων συντάξεων (κλείσιμο της ψαλίδας) με αύξηση της αλληλεγγύης του συστήματος.

Μειονεκτήματα:

- Αποθάρρυνση για παραμονή στην απασχόληση.
Τα υπάρχοντα κίνητρα (μεγάλη προσαύξηση, επιδότηση) για την παραμονή στην ασφάλιση, ελάχιστα επιδρούν, αφού άλλοι είναι οι κύριοι παράγοντες, στην παραμονή των ασφαλισμένων στην ενεργό υπηρεσία, επομένως και στην παραμονή στην ασφάλιση.
- Περιορισμός των συντάξεων και για τους χαμηλοσυνταξιούχους με πολλά ημερομίσθια.

Οικονομικό όφελος, το οποίο εκτιμάται για τον πρώτο χρόνο σε 50 εκ.δρχ. και για την 5ετία περίπου 800 εκ.δρχ., σε σημερινές τιμές.

Πολιτικό κόστος όχι πολύ μεγάλο διότι αφορά μικρό αριθμό ασφ/νων.

Παρατήρηση: Δεν προτείνεται ριζική αναμόρφωση του συστήματος υπολογισμού των συντάξεων, το θέμα θα αντιμετωπιστεί με την καθιέρωση του θεσμού των ασφαλιστικών μονάδων.

2) Ρυθμίσεις για συντάξεις θανάτου.

α) Συνταξιοδότηση συζύγων.

1. Ίδιες προϋποθέσεις για άνδρες και γυναίκες.
2. Όχι σύνταξη λόγω θανάτου του/της συζύγου όταν εργάζεται η/ο σύζυγος δυνατότητα συμπλήρωσης του τυχόν μικρότερου εισοδήματος από εργασία, μέχρι το 30/πλάσιο του ημερομίσθιου ανειδίκευτου εργάτη.
3. Να δικαιούται μόνο μία σύνταξη (από ίδιο δικαίωμα ή μεταβίβαση) με επιλογή.
Αν η σύνταξη που επιλέγει είναι μικρή να συμπληρώνεται από τη δεύτερη σύνταξη μέχρι το 30πλάσιο ημερομίσθιο ανειδίκευτου εργάτη.
4. Να δικαιούται σύνταξη εφόσον έχει συμπληρώσει το 40ο έτος ηλικίας.
Εάν έχει μικρότερη ηλικία να δικαιούται προσωρινή σύνταξη

για μια διετία και αφού ληφθούν υπόψη οι προηγούμενες περιπτώσεις, και θα επαναχορηγείται όταν συμπληρωθεί το όριο ηλικίας.

5. Τυχόν υπάρχουσες αυστηρότερες διατάξεις συγκριτικά με τις παραπάνω αρχές, ως προς το ποσόν σύνταξης λόγω θανάτου, στα επι μέρους ταμεία, διατηρούνται και επεκτείνονται και στους άνδρες.
6. Εφαρμογή των παραπάνω αρχών από την ψήφιση του Νόμου.
Κατ'εξαίρεση, μεταβατικό στάδιο 5 χρόνια για τις γυναίκες.

Πλεονέκτημα:

Συμμόρφωση με την συνταγματική επιταγή της Ισότητας των δύο φύλων, με ασφαλιστική δικλείδα, ώστε να περιορισθεί η οικονομική επιβάρυνση των ταμείων στο ελάχιστο δυνατόν.

Μειονέκτημα:

Γενίκευση του δικαιώματος συνταξιοδότησης του συζύγου λόγω θανάτου της συζύγου, με αποτέλεσμα μεγάλο οικονομικό βάρος.

Οικονομικό κόστος πολύ μικρό, ~~επει~~ και οικονομικό όφελος, διότι ^{από την εισφορά} ~~θα έχουμε~~ αυστηροποίηση των προϋποθέσεων για τις γυναίκες ^{από τις} ~~εάν~~ οι άνδρες που θα έχουν εισόδημα από εργασία ή από σύνταξη κάτω από το 25πλάσιο του ανειδίκευτου εργάτη & θα δικαιωθούν σύνταξη λόγω θανάτου της συζύγου, εκτιμάται ότι θα είναι πολύ λίγοι.

Πολιτικό κόστος διότι θα θιγούν προσδοκίες γυναικών.

Παρατήρηση:

Για την θεσμοθέτηση, τόσο των γενικών αρχών για την εκλογίκευση και εξυγίανση του συστήματος, όσο και ειδικών αρχών για τη συνταξιοδότηση λόγω θανάτου, πιστεύουμε ότι απαραίτητη και αναγκαία προϋπόθεση είναι η αποδέσμευση των αρχών αυτών από την αρχή της ισότητας των δύο φύλων.

Γι αυτό προτείνουμε τις παρακάτω ρυθμίσεις για τις συντάξεις λόγω θανάτου του/της συζύγου.

Εναλλακτική πρόταση

1. Όχι σύνταξη λόγω θανάτου του συζύγου όταν εργάζεται η σύζυγος δυνατότητα συμπλήρωσης του τυχόν μικρότερου εισοδήματος από εργασία, μέχρι το 30πλάσιο του ημερομίσθιου ανειδίκευτου εργάτη.
2. Να δικαιούται η σύζυγος μόνο μία σύνταξη (από ίδιο δικαίωμα ή μεταβίβαση) με επιλογή.
Αν η σύνταξη που επιλέγει είναι μικρή, να συμπληρώνεται από τη δεύτερη σύνταξη μέχρι το 30πλάσιο ημερομίσθιο ανειδίκευτου εργάτη.
3. Οι διπλοσυνταξιούχοι ή όσοι παίρνουν περισσότερες από δύο συντάξεις δεν θα έχουν την προστασία δύο ή περισσότερων κατωτάτων ορίων.
Ο περιορισμός σχετικά με τα κατώτατα όρια, που ισχύει στο ΙΚΑ για τους διπλοσυνταξιούχους θα επεκταθεί και στ' άλλα ταμεία.
4. Ενιαία ποσοστά συντάξεων λόγω θανάτου σ' όλα τα Ταμεία Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα.

Πλεονέκτημα:

Εξυγίανση του συστήματος.

Μειονέκτημα:

Περιορισμός του συνολικού ποσού των συντάξεων που υπερβαίνει το 30πλάσιο του ημερομίσθιου ανειδίκευτου εργάτη για ορισμένους διπλοσυνταξιούχους.

Οικονομικό όφελος πολύ σημαντικό.

Πολιτικό κόστος: Αντιδράσεις από συνδικαλιστικούς φορείς και τις γυναικείες οργανώσεις.

Πολιτικής εκμετάλλευση από τα κόμματα.

β) Συντάξεις ανήλικων παιδιών.

1. Ενιαίο όριο ηλικίας στο Δημόσιο και Ιδιωτικό τομέα.

2. Ενιαίο ποσοστό σύνταξης του αποθανόντος γονιού στο Δημόσιο και Ιδιωτικό τομέα.

Πλεονέκτημα:

Αποκατάσταση ασφαλιστικής δικαιοσύνης.

Μειονέκτημα:

θα θιγούν ορισμένα κεκτημένα δικαιώματα.

Πολιτικό κόστος:

Όχι σημαντικό, διότι ορισμένες κατηγορίες που είχαν αδικηθεί θα ευνοηθούν. Είναι αυτονόητο όμως ότι οι κατηγορίες που θίγονται θα αντιδράσουν.

IV. ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

A) Γενικό Σύστημα Εθνικής Σύνταξης.

1. Όλοι οι Έλληνες μόνιμοι κάτοικοι της Ελλάδας, ηλικίας 65 και πάνω χρόνων δικαιούνται και παίρνουν την Εθνική Σύνταξη, 5 ημερομίσθια του ανειδίκευτου εργάτη.

Η δαπάνη για την Εθνική Σύνταξη καλύπτεται από κοινωνικούς ή κρατικούς πόρους.

Οικονομικό κόστος πάρα πολύ μεγάλο.

- Άτομα ηλικίας 65 και πάνω χρόνων περίπου		1.300.000
- 5 ημερ.ανειδ.εργάτη,	δρχ.	8.090
- μήνες		-----14
- ετήσια επιβάρυνση περίπου		147 δισ.δρχ.

2. Την Εθνική Σύνταξη παίρνουν και οι ανάπηροι Έλληνες μόνιμοι κάτοικοι της Ελλάδας με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67%,

Οικονομικό κόστος πολύ σημαντικό

- Ανάπηρα άτομα με ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον 67% και ηλικία κάτω των 65 χρόνων, περίπου		200.000
- 5 ημερ.ανειδ.εργάτη	δρχ.	8.090
- μήνες		-----14
- ετήσια επιβάρυνση περίπου		23 δισ δρχ.
Συνολική επιβάρυνση		170 δισ δρχ.

Β) Εναλλακτικές προτάσεις.

1. Όλοι οι Έλληνες μόνιμοι κάτοικοι της Ελλάδας δικαιούνται Εθνική Σύνταξη , δεν καταβάλλεται όμως σε όσους παίρνουν σύνταξη μεγαλύτερη από πέντε Η.Α.Ε., ενώ όσοι παίρνουν μικρότερη σύνταξη συμπληρώνεται το ποσό μέχρι τα πέντε ΗΑΕ.

Οικονομικό κόστος σημαντικό

α) Ανασφάλιστοι άνω των 65 χρόνων		170.000
και		
Ανάπηροι κάτω των 65 χρόνων με ,		
ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον		
67% που δεν παίρνουν μηνιαίο		
επίδομα ή σύνταξη, περίπου		30.000
	Σύνολο	200.000
- 5 ημερ. ανειδ.εργάτη	δρχ.	8.090
- μήνες		14
- ετήσια επιβάρυνση περίπου		23 δισ.δρχ.
β) Συνταξιούχοι ΟΓΑ περίπου		800.000
5 ΗΑΕ δρχ.8.090 μείον σύνταξη 7.000		1.090
μήνες		14
ετήσια επιβάρυνση περίπου		12 δισ. δρχ.
Συνολική ετήσια επιβάρυνση περίπου		35 δισ. δρχ.

..//..

2. Όλοι οι Έλληνες μόνιμοι κάτοικοι της Ελλάδας δικαιούνται Εθνική Σύνταξη, δεν καταβάλλεται όμως σε όσους παίρνουν σύνταξη μεγαλύτερη από πέντε ημερομίσθια ανειδίκευτου εργάτη, καθώς και στους ανασφάλιστους που έχουν ατομικό εισόδημα μεγαλύτερο των πέντε ημερομισθίων ανειδίκευτου εργάτη ή το οικογενειακό τους εισόδημα ξεπερνάει το 25πλάσιο του ημερομίσθιου ανειδίκευτου εργάτη.

Οικονομικό κόστος:

Τα 200.000 περίπου άτομα της προηγούμενης εκτίμησης θα περιοριστούν στα 100.000

επομένως ετήσια επιβάρυνση περίπου	12 δις δρχ.
ετήσια επιβάρυνση ΟΓΑ	<u>12 δις δρχ.</u>

Συνολική ετήσια επιβάρυνση περίπου	24 δις δρχ.
------------------------------------	-------------

3. Όλοι οι Έλληνες μόνιμοι κάτοικοι της Ελλάδας δικαιούνται Εθνική Σύνταξη η οποία καταβάλλεται μόνο στους ανασφάλιστους (65 χρόνων και πάνω ή ανάπηρους) με τους περιορισμούς εισοδήματος που ισχύουν σήμερα.

Οικονομικό κόστος:

- Νέοι ανασφάλιστοι (10.000 υπερήλικες & 5.000 ανάπηροι) περίπου	15.000
- πέντε ημερ. ανειδ. εργάτη	δρχ. 8.090
- μήνες	<u>14</u>
ετήσια επιβάρυνση	1,7 δις. δρχ.
ετήσια επιβάρυνση ΟΓΑ	<u>12 δις. δρχ.</u>
Συνολική ετήσια επιβάρυνση	13,7 δις. δρχ.

Γ) Παρατηρήσεις

1. Η οικονομική επιβάρυνση των 170 δισ.δρχ. καθιστά άμεσα ίσως και βραχύχρονα μη πραγματοποιήσιμη την καθιέρωση του "Γενικού Συστήματος Εθνικής Σύνταξης".
2. Η πρώτη εναλλακτική πρόταση με ετήσια οικονομική επιβάρυνση 35 δισ.δρχ., λαμβανομένου υπόψη ότι κάποια αύξηση ίσως έχει δοθεί στους αγρότες μέχρι την χρονική αυτή περίοδο που θα αρχίσει η εφαρμογή της Εθνικής Σύνταξης, νομίζουμε ότι μπορεί να υλοποιηθεί αφού το οικονομικό βάρος περιορίζεται στα 23 δισ. δρχ.
3. Η δεύτερη εναλλακτική μπορεί μεν να υλοποιείται με μικρότερο οικονομικό κόστος (συνολικό κόστος 24 δισ δρχ.) αλλά η προϋπόθεση "οι ανασφάλιστοι να έχουν ατομικό εισόδημα μικρότερο των πέντε ημερομισθίων ανειδίκευτου εργάτη ή το οικογενειακό τους εισόδημα να είναι μικρότερο του 25πλάσιου ΗΑΕ" είναι αρκετά περιοριστική.
4. Η τρίτη εναλλακτική (13,7δισ δρχ.) νομίζουμε ότι είναι μόνο ένα πολύ μικρό βήμα για την υλοποίηση του στόχου "Εθνική Σύνταξη".
5. Τέλος, οποιαδήποτε εναλλακτική πρόταση και εάν υιοθετηθεί θα είναι το ξεκίνημα για την επίτευξη του στόχου "Εθνική Σύνταξη".
Μακροχρόνια, ο στόχος θα πρέπει να επιτευχθεί σύμφωνα με την αρχική μας πρόταση "Γενικό Σύστημα Εθνικής Σύνταξης".

V. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ

Η καθιέρωση ασφαλιστικών μονάδων, που θα οδηγήσει σε νέο υπολογισμό της σύνταξης, θα αποτελέσει αντικείμενο ειδικής μελέτης. Είναι σίγουρα να ενδείνεται και η εν γένει κατάσταση.

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ Ή ΟΦΕΛΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ Ή ΟΦΕΛΟΣ

A) Μία κύρια, μία επικουρική ασφάλιση για την ίδια εργασία.

Οικονομικό όφελος μεγάλο

Πολιτικό κόστος μεγάλο.

B) Δικαίωμα επιλογής μεταξύ πολλών ασφ/σεων.
Συνδέεται με την προηγούμενη πρόταση.

Γ) Περιορισμός δυνατότητας απασχόλησης συνταξιούχων.

Οικονομικό όφελος μεγάλο.

Στο ΙΚΑ μόνο από τους συν/χους λόγω γήρατος ετήσια 1.500εκ.δρχ.

Πολιτικό κόστος μεγάλο.

Ειδικότερα από τους εργαζόμενους στην ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ-ΔΕΗ-ΤΡΑΠΕΖΕΣ κλπ.

Δ) Καθορισμός ανωτάτου ορίου σύνταξης ή συντάξεων (κύριας-επικουρικής).

Οικονομικό όφελος πάρα πολύ μεγάλο.

Πολιτικό κόστος μεγάλο μη δυνατό να αναπληρωθεί από τη δικαιοσύνη και την ηθικότητα του μέτρου.

α) Καθορισμός ορίου 100% συντάξιμων αποδοχών (80% κύρια & 20%επικουρική).

β) Αποδοχές που θα λαμβάνονται υπόψη για το 100% των συντάξεων: οι συντάξιμες αποδοχές που ήδη ισχύουν.

γ) Ανώτατο όριο συνολικού ποσού συντάξεως :

...//...

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ Ή ΟΦΕΛΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ Ή ΟΦΕΛΟΣ

Οι αποδοχές Προέδρου του Αρείου Πάγου (άρθ.8 του Ν.1305/83) θα ισχύει ως βασικός περιορισμός.

Εναλλακτική πρόταση: Ανώτατο όριο συνολικού ποσού συντάξεων το 100πλάσιο ΗΑΕ.

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΥΠΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

A) Σταδιακή αύξηση του ελάχιστου χρόνου ασφάλισης (από 4.050-4.500 ημέρες).

Οικονομικό όφελος 1000εκ. δρχ. ετησίως

Πολιτικό κόστος (κύρια από τους οικοδόμους). Καλό αντίβαρο η Εθνική Σύμβαση και οι Ασφαλιστικές Μονάδες.

B) Καθορισμός γενικών ορίων ηλικίας.

Μελλοντικά, μεγάλο οικονομικό όφελος.

Πολιτικό κόστος (αντιδράσεις από τις γυναικείες οργανώσεις).

α) ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

όρ.ηλικ.65 χρ. &4.500ΗΑΕ

" " 58 " " 35χρ.ασφ.

" " 60 " για βαριά επαγ.

" " 58 " " υπερβαρέα "

" " 60 " " μειωμ.σύνταξη.

Μεταβατικό στάδιο για όσους έχουν μικρότερο όριο ηλικίας.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ Ή ΟΦΕΛΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ Ή ΟΦΕΛΟΣ

Κατάργηση των μειωμένων ορίων για μητέρες με ανήλικα παιδιά.

Οικονομικό όφελος 320 εκ.δρχ. τον πρώτο χρόνο και 4.700 εκ.δρ. στο τέλος της πενταετίας

β) Ο.Γ.Α.

- Όριο ηλικίας 65 χρόνια
- Για τις γυναίκες 60 χρόνια με μειωμένη σύνταξη.

γ) ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

- Υποχρεωτική έξοδος μετά 35 χρόνια στο 58ο έτος αντί 56ο.
- Κατώτατο όριο το 37ο έτος & σταδιακή αύξηση (1 χρόνο ανά 2ετία) στο 50ό έτος.

Γ) Ασφαλιστική κάλυψη πληθυσμού.

α) Ασφαλιστική κύλυψη συμβοηθού- ντων & μη αμειβόμενων μελών οικογένειας.

Οικονομικό όφελος 53 εκ.δρχ. το χρόνο.

Πολιτικό όφελος

β) Ασφάλιση στο ΤΕΒΕ των αυτο- απασχολούμενων χωρίς οργανω- μένη επιχείρηση.

Εξοικονόμηση πόρων από περιορισμό προνοιακών παροχών.

Πολιτικό όφελος.

γ) Ασφάλιση απασχολούμενων εποχιακά.

Οικονομικό βάρος (για κάθε εποχιακά απασχολούμενο συνολικά 2 εκ. περίπου).

Πολιτικό όφελος.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ Ή ΟΦΕΛΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ Ή ΟΦΕΛΟΣ

δ) Ασφάλιση απασχολουμένων
εποχιακά:

- μείωση των χρονικών προϋ-
ποθέσεων.

Για μία περίπτωση 2 εκ.δρχ.
περίπου συνολικά.

Πολιτικό όφελος

IV. Ρυθμίσεις για τις συντάξεις

A) Διαδοχική ασφάλιση
- Αναλογικός υπολογισμός

Οικονομικό όφελος μεγάλο.

Πολιτικό κόστος μικρό.

B) Προϋποθέσεις αναπηρίας &
θανάτου.

α). Εναρμόνιση προϋποθέσεων
(χρόνος ασφάλισης).

Οικονομικό κόστος 50 εκ.δρχ.
τον πρώτο χρόνο και 800 εκ.δρχ.
στο τέλος της πενταετίας .

Πολιτικό όφελος

β) Κατάργηση επιδόματος
αναπηρίας με ποσοστό
αναπηρίας κάτω του 50%

Οικονομικό όφελος σημαντικό.
ΙΚΑ: 2.500 εκ.δρχ. περίπου ετησίως

Πολιτικό κόστος μεγάλο.

γ) Ανακαθορισμός της έννοιας
αναπηρίας:

- Αντικειμενική αναπηρία
& αναμόρφωση του συστή-
ματος διαπίστωσης της
αναπηρίας.

Οικονομικό όφελος

Πολιτικό κόστος όχι σημαντικό.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ Ή ΟΦΕΛΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ Ή ΟΦΕΛΟΣ

Γ) Εκλογίκευση του συστήματος βαριών & ανθυγιεινών επαγγελμάτων - Αντικειμενικά κριτήρια κλπ.	Οικονομικό όφελος Μακροχρόνια πολύ σημαντικό.	Πολιτικό κόστος
Δ) Κατάργηση προϋποθέσεων ασφαλιστικού δεσμού.	Οικονομικό κόστος μικρό	Πολιτικό όφελος
Ε) Καθορισμός αποδοχών υπολογισμού συντάξιμων αποδοχών. Ιδιωτικός τομέας, υπολογισμός με βάση τις αποδοχές της τελευταίας πενταετίας. Δημόσιος τομέας προσαρμογή όλου του τομέα με τις συντάξιμες αποδοχές του Δημοσίου	Οικονομικό όφελος . Για την πενταετία: ΙΚΑ 1500εκ.δρχ.	Πολιτικό κόστος μεγάλο.
ΣΤ) Διαρρύθμιση κλίμακας συντάξεων - Εκλογίκευση της αλληλεγγύης των κλάσεων του ΙΚΑ. Περιορισμός της κλίμακας μετά τα 10.500 ημερομίσθια.	Οικονομικό όφελος, 50 εκ. δρχ. τον πρώτο χρόνο 800 εκ.δρχ. την 5ετία	Πολιτικό κόστος όχι πολύ μεγάλο.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ Ή ΟΦΕΛΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ Ή ΟΦΕΛΟΣ

2) Ρυθμίσεις για συντάξεις
θανάτου.

Οικονομικό κόστος πολύ μικρό

Πολιτικό κόστος μεγάλο

α) συντήρηση συζύγων

- ίδιες προϋποθέσεις για
άνδρες & γυναίκες

- όχι σύνταξη όταν εργάζεται
με μισθό πάνω από το 30/πλά-
σιο Η.Α.Ε.

- όριο ηλικίας 40ό έτος

Εναλλακτική πρόταση

Αποδέσμευση της εκλογίκευ-
σης του συστήματος (αυστη-
ροποίηση των προϋποθέσεων)
από την αρχή της ισότητας
των δύο φύλων.

Οικονομικό όφελος σημαντικό

Πολιτικό κόστος (κύρια από
τις γυναικείες οργανώσεις).

β) Συντάξεις ανηλίκων παιδιών.

Πολιτικό κόστος όχι σημαντικό

Δημόσιος & ιδιωτικός τομέας :

- ενιαίο όριο ηλικίας και

- ενιαία ποσοστά σύνταξης

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ Ή ΟΦΕΛΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ Ή ΟΦΕΛΟΣ

IV. ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

- A) Γενικό σύστημα εθνικής σύνταξης.
Για όλους τους Έλληνες μόνιμους κατοίκους Ελλάδας, σύνταξη 5 ΗΑΕ στο 65ο έτος.
Για όλους τους ανάπηρους με ποσοστό αναπηρίας 67%.

Οικονομικό κόστος 170 δις δρχ.

Πολιτικό όφελος πολύ μεγάλο

B) Εναλλακτικές προτάσεις.

- 1) Μόνο οι ανασφάλιστοι και ανάπηροι με σύνταξη ή μηνιαίο επίδομα μικρότερο των 5 ΗΑΕ.
- 2) Μόνο οι ανασφάλιστοι και ανάπηροί με σύνταξη ή μηνιαίο επίδομα μικρότερο των 5 ΗΑΕ & οικογενειακό εισόδημα μικρότερο του 25πλάσιου Η.Α.Ε.
- 3) Μόνο οι ανασφάλιστοι και ανάπηροι με τους περιορισμούς εισοδήματος που ισχύουν σήμερα για τους ανασφάλιστους.

Οικονομικό κόστος 35 δις δρχ.

Πολιτικό όφελος μεγάλο.

Οικονομικό κόστος 24 δις.δρχ.

Πολιτικό όφελος μικρό

Οικονομικό κόστος 13,7 δις δρχ.

Πολιτικό όφελος πολύ μικρό.

Συμπέρασμα:

Η απρογραμμάτιστη ανάπτυξη της κοινωνικής ασφάλισης με τις πολλές ανισότητες, η παροχή προνομιακών παροχών και οι πιέσεις για επέκταση ή και επαύξηση των προνομίων θα οδηγήσουν το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης σε αδιέξοδο. Η σχέση συνταξιούχων /ασφαλισμένων θα φθάσει σε απαράδεκτο επίπεδο. Θα καταντήσουμε μια χώρα συνταξιούχων.

Γι αυτό επιβάλλεται η εκλογίκευση του συστήματος. Αυτό που τόσα χρόνια, για πολιτικούς λόγους, δεν τολμήθηκε, επιβάλλεται να τολμηθεί. Η καθιέρωση κοινωνικού πόρου στο ΙΚΑ θα είναι ένα πολύ καλό αντίβαρο.

Πρέπει να σημειωθεί ότι εάν τώρα δεν υιοθετηθούν κάποια μέτρα για άμεση εκλογίκευση του συστήματος, στο μέλλον θα είναι πολύ πιο δύσκολο να υιοθετηθούν.

Η καθιέρωση του θεσμού των ασφαλιστικών μονάδων που θα συμβάλλει στον δίκαιο, αντικειμενικό και ανταποδοτικό υπολογισμό της σύνταξης δεν θα λύσει όλα τα προβλήματα του συστήματος.

Η αποδοτική και αποτελεσματική λύση είναι να προηγηθούν μέτρα εκλογίκευσης και στη συνέχεια να καθιερωθεί ο θεσμός των ασφαλιστικών μονάδων.

Γι αυτό το ξεκίνημα της εξυγίανσης του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης που άρχισε τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας με τον περιορισμό των ανισοτήτων, τη βελτίωση των προϋποθέσεων και αύξηση των παροχών των χαμηλοσυνταξιούχων, πρέπει να συνεχιστεί με την καθιέρωση παράλληλα των μέτρων εκλογίκευσης, της Εθνικής Σύνταξης και του κοινωνικού πόρου στο ΙΚΑ, και στη συνέχεια με την καθιέρωση των Ασφαλιστικών Μονάδων. Ωστε προγραμματισμένα και με βάση τις ασφαλιστικές αρχές που χαρακτηρίζουν ένα μικτό σύστημα ασφάλισης - αλληλεγγύη και ανταποδοτικότητα - να ολοκληρωθεί η εξυγίανση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης προς όφελος όλων των εργαζομένων, και να εκπληρωθεί η υποχρέωση της πολιτείας απέναντι στον Ελληνικό Λαό που ελπίζει στην συμπαράστασή της όχι μόνο άμεσα και βραχυχρόνια αλλά και μακροχρόνια.